

SUTTANTAPIṬAKE KHUDDAKANIKĀYE

MILINDAPAÑHAPĀḲI

&

MILINDA VẤN ĐẠO

IV. UPACIKĀVAGGO

1. UPACIKAṄGAPAÑHO

“Bhante nāgasena, ‘upacikāya ekaṃ aṅgaṃ gahetabban ’ti yaṃ vadesi, katamantaṃ ekaṃ aṅgaṃ gahetabban ’ti?”

“Yathā mahārāja upacikā uparicchadanaṃ katvā attānaṃ pidahitvā gocarāya carati. Evameva kho mahārāja yoginā yogāvacarena silasaṃvarachadanaṃ katvā mānasaṃ pidahitvā piṇḍāya caritabbaṃ. Silasaṃvarachadanaṃ kho mahārāja yogī yogāvacaro sabbabhayasamatikkanto hoti. Idaṃ mahārāja upacikāya ekaṃ aṅgaṃ gahetabbaṃ. Bhāsitaṃpettaṃ mahārāja therena upasenena vaṅgantaputtena:

‘Silasaṃvaracchadanaṃ yogī katvāna mānasaṃ, anupalitto lokena bhayā ca parimuccatī ’”ti.

Upacikaṅgapañho paṭhamo.

2. BIḶĀRAṄGAPAÑHO

1. “Bhante nāgasena, ‘biḷārassa dve aṅgāni gahetabbāni ’ti yaṃ vadesi, katamāni tāni dve aṅgāni gahetabbāni ’ti?”

“Yathā mahārāja biḷāro guhāgato ’pi susiragato ’pi hammiyantaragato ’pi undūraṃyeva pariyesati. Evameva kho mahārāja yoginā yogāvacarena gāmagatenāpi araṇṇagatenāpi rukkhamaḷagatenāpi suṇṇāgāragatenāpi satataṃ samitaṃ appamattena kāyagatāsatiḥojanaṃyeva pariyesitabbaṃ. Idaṃ mahārāja biḷārassa paṭhamaṃ aṅgaṃ gahetabbaṃ.

2. Punacapaṃ mahārāja biḷāro āsanneyeva gocaraṃ pariyesati. Evameva kho mahārāja yoginā yogāvacarena imesuyeva pañca-sūpādānakkhandhesu udayabbayānupassinā viharitabbaṃ: ‘Iti rūpaṃ, iti rūpassa samudayo, iti rūpassa atthagamo;¹ iti vedanā, iti vedanāya samudayo, iti vedanāya atthagamo; iti saññā, iti saññāya samudayo, iti saññāya atthagamo; iti saṅkhārā, iti saṅkhārānaṃ samudayo, iti saṅkhārānaṃ atthagamo; iti viññānaṃ, iti viññānaṃssa samudayo, iti viññānaṃssa atthagamo ’ti. Idaṃ mahārāja biḷārassa dutiyaṃ aṅgaṃ gahetabbaṃ.

¹ atthaṅgamo - Ma, evaṃ sabbattha.

IV. PHÂM MỐI:

1. CÂU HỎI VỀ TÍNH CHẤT CỦA LOÀI MỐI:

“Thưa ngài Nāgasena, điều mà ngài nói là: ‘Một tính chất của loài mối nên được hành trì,’ một tính chất nên được hành trì ấy là điều nào?”

“Tâu đại vương, giống như loài mối sau khi thực hiện mái che ở phía trên và canh giữ bản thân, rồi di chuyển ở khu vực kiếm ăn. Tâu đại vương, tương tự y như thế vị hành giả thiết tha tu tập sau khi thực hiện mái che là sự thu thúc về giới và canh giữ tâm ý, rồi nên đi khát thực. Tâu đại vương, với mái che là sự thu thúc về giới, vị hành giả thiết tha tu tập vượt qua tất cả sợ hãi. Tâu đại vương, điều này là một tính chất của loài mối nên được hành trì. Tâu đại vương, điều này cũng đã được trưởng lão Upasena Vaṅgantaputta nói đến:

‘Vị hành giả, sau khi làm cho tâm có mái che là sự thu thúc về giới, không bị lấm lem bởi thế gian, và hoàn toàn thoát khỏi sự sợ hãi.’”

Câu hỏi về tính chất của loài mối là thứ nhất.

2. CÂU HỎI VỀ TÍNH CHẤT CỦA LOÀI MÈO:

1. “Thưa ngài Nāgasena, điều mà ngài nói là: ‘Hai tính chất của loài mèo nên được hành trì,’ hai tính chất nên được hành trì ấy là các điều nào?”

“Tâu đại vương, giống như loài mèo đi đến hang, đi đến hốc, đi đến ở bên trong tòa nhà dài, và tìm kiếm chỉ mỗi loài chuột. Tâu đại vương, tương tự y như thế vị hành giả thiết tha tu tập đi đến làng, đi đến khu rừng, đi đến gốc cây, đi đến ngôi nhà trống, nên thường xuyên, liên tục, không xao lãng, tìm kiếm chỉ mỗi loại vật thực là niệm đặt ở thân. Tâu đại vương, điều này là tính chất thứ nhất của loài mèo nên được hành trì.

2. Tâu đại vương, còn có điều khác nữa, loài mèo tìm kiếm thức ăn chỉ ở khu vực lân cận. Tâu đại vương, tương tự y như thế vị hành giả thiết tha tu tập nên sống có sự quan sát trạng thái sanh và diệt ở chính năm thủ uẩn này: ‘Thế này là sắc, thế này là sự sanh lên của sắc, thế này là sự biến mất của sắc. Thế này là thọ, thế này là sự sanh lên của thọ, thế này là sự biến mất của thọ. Thế này là tưởng, thế này là sự sanh lên của tưởng, thế này là sự biến mất của tưởng. Thế này là các hành, thế này là sự sanh lên của các hành, thế này là sự biến mất của các hành. Thế này là thức, thế này là sự sanh lên của thức, thế này là sự biến mất của thức.’ Tâu đại vương, điều này là tính chất thứ nhì của loài mèo nên được hành trì.

Bhāsitampeṭaṃ mahārāja bhagavatā devātidevena:

**‘Na ito dūre bhavitabbaṃ bhavaggaṃ kiṃ karissati,
paccuppannamhi vohāre sake kāyamhi vindathā ’’ti.**

Biḷāraṅgapañho dutiyo.

3. UNDŪRAṄGAPAÑHO

**‘Bhante nāgasena, ‘undūrassa¹ ekaṃ aṅgaṃ gahetabban ’ti
yaṃ vadesi, katamantaṃ ekaṃ aṅgaṃ gahetabban ’’ti?**

‘Yathā mahārāja undūro itocito ca vicaranto āhārūpasimsako² yeva carati. Evameva kho mahārāja yoginā yogāvacarena itocito ca vicarantena yoniso manasikārūpasimsakeneva bhavitabbaṃ. Idaṃ mahārāja undūrassa ekaṃ aṅgaṃ gahetabbaṃ. Bhāsitampeṭaṃ mahārāja therena upasenena vaṅgantaputtena:

**‘Dhammasīsaṃ³ karitvāna viharanto vipassako,
anolino viharati upasanto sadā sato ’’ti.**

Undūraṅgapañho tatiyo.

4. VICCHIKAṄGAPAÑHO

**‘Bhante nāgasena, ‘vicchikassa ekaṃ aṅgaṃ gahetabban ’ti
yaṃ vadesi, katamantaṃ ekaṃ aṅgaṃ gahetabban ’’ti?**

‘Yathā mahārāja vicchiko naṅguṭṭhāvudho naṅguṭṭhaṃ⁴ ussāpetvā carati. Evameva kho mahārāja yoginā yogāvacarena ñāṇāvudhena bhavitabbaṃ, ñāṇaṃ ussāpetvā viharitabbaṃ. Idaṃ mahārāja vicchikassa ekaṃ aṅgaṃ gahetabbaṃ. Bhāsitampeṭaṃ mahārāja therena upasenena vaṅgantaputtena:

**‘Ñāṇakhaggaṃ gahetvāna viharanto vipassako,
parimuccati sabbabhayā duppasaho ca so bhava ’’ti.**

Vicchikaṅgapañho catuttho.

¹ undurassa - PTS.

² āhārūpāsīsako - Ma.

³ dhammāsīsasaṃ - Ma.

⁴ naṅgulāvudho naṅgulaṃ - Ma, PTS.

Tâu đại vương, điều này cũng đã được đức Thế Tôn, vị Trời vượt trội các vị Trời, nói đến:

‘Điễm tận cùng của hiện hữu cách nơi đây là không xa, vậy sẽ làm gì? Theo cách diễn tả ở thời hiện tại, thì người nên tìm hiểu thân thể của mình.’”

Câu hỏi về tính chất của loài mèo là thứ nhì.

3. CÂU HỎI VỀ TÍNH CHẤT CỦA LOÀI CHUỘT:

“Thưa ngài Nāgasena, điều mà ngài nói là: ‘Một tính chất của loài chuột nên được hành trì,’ một tính chất nên được hành trì ấy là điều nào?”

“Tâu đại vương, giống như loài chuột, trong khi đi lại đó đây, di chuyển chỉ với mỗi ước muốn là vật thực. Tâu đại vương, tương tự y như thế vị hành giả thiết tha tu tập, trong khi đi lại đó đây, là chỉ với mỗi ước muốn là sự tác ý đúng đường lối. Tâu đại vương, điều này là một tính chất của loài chuột nên được hành trì. Tâu đại vương, điều này cũng đã được trưởng lão Upasena Vaṅgantaputta nói đến:

‘Sau khi lấy Giáo Pháp làm chủ đạo, trong khi sống, vị hành Minh Sát sống không biếng nhác, an tịnh, luôn luôn có niệm.’”

Câu hỏi về tính chất của loài chuột là thứ ba.

4. CÂU HỎI VỀ TÍNH CHẤT CỦA LOÀI BÒ CẠP:

“Thưa ngài Nāgasena, điều mà ngài nói là: ‘Một tính chất của loài bò cạp nên được hành trì,’ một tính chất nên được hành trì ấy là điều nào?”

“Tâu đại vương, giống như loài bò cạp có cái đuôi là vũ khí, di chuyển sau khi đã nâng cái đuôi lên cao. Tâu đại vương, tương tự y như thế vị hành giả thiết tha tu tập nên có trí tuệ là vũ khí, nên sống sau khi đã nâng trí tuệ lên cao. Tâu đại vương, điều này là một tính chất của loài bò cạp nên được hành trì. Tâu đại vương, điều này cũng đã được trưởng lão Upasena Vaṅgantaputta nói đến:

‘Sau khi cầm lấy thanh gươm trí tuệ, trong khi sống, vị hành Minh Sát hoàn toàn giải thoát mọi sự sợ hãi, và vị ấy là khó khuất phục.’”

Câu hỏi về tính chất của loài bò cạp là thứ tư.

5. NAKULAṄGAPAÑHO

“Bhante nāgasena, ‘nakulassa ekaṃ aṅgaṃ gahetabban ’ti yaṃ vadesi, katamantaṃ ekaṃ aṅgaṃ gahetabban ’’ti?

“Yathā mahārāja nakulo uragamupagacchanto bhesajjena kāyaṃ paribhāvetvā uragamupagacchati gahetuṃ. Evameva kho mahārāja yoginā yogāvacarena kodhāghātabahulaṃ kalahaviggaha-vivāda-virodhābhibhūtaṃ lokamupagacchantena mettābhesajjena mānasaṃ anulimpitabbaṃ. Idaṃ mahārāja nakulassa ekaṃ aṅgaṃ gahetabbaṃ. Bhāsitaṃpettaṃ mahārāja therena sārīputtena dhammasenāpatinā:

**‘Tasmā sakaṃ paresampi kātabbā mettabhāvanā,
mettacittena pharitabbaṃ etaṃ buddhānasāsanā ’’ti.**

Nakulaṅgapañho pañcama.

5. CÂU HỎI VỀ TÍNH CHẤT CỦA LOÀI CHỒN:

“Thưa ngài Nāgasena, điều mà ngài nói là: ‘Một tính chất của loài chồn nên được hành trì,’ một tính chất nên được hành trì ấy là điều nào?”

“Tâu đại vương, giống như loài chồn, trong khi tiến đến gần con rắn, thì nó phủ lên thân thể bằng một loại thuốc men rồi tiến đến gần để bắt con rắn. Tâu đại vương, tương tự y như thế vị hành giả thiết tha tu tập nên bôi thoa tâm ý bằng loại thuốc từ ái trong khi tiến đến gần thế gian có nhiều sự giận dữ và va chạm, đã bị ngự trị bởi các cuộc cãi cọ, tranh luận, tranh cãi, chống đối. Tâu đại vương, điều này là một tính chất của loài chồn nên được hành trì. Tâu đại vương, điều này cũng đã được trưởng lão cũng đã được trưởng lão Sāriputta, vị Tướng Quân Chánh Pháp nói đến:

‘Do đó, sự tu tập về từ ái nên được thực hiện cho mình và cho luôn cả những người khác, nên tỏa khắp bằng tâm từ ái; điều này là lời dạy của chư Phật.’”

Câu hỏi về tính chất của loài chồn là thứ năm.
